

ENOTNOST

Delavsko-kmečki tednik.

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din.
Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Delavski dom, Marxov trg 2, dvorišče. ček. račun št. 14.577

Leto II.

LJUBLJANA, 21. aprila 1927.

Stev. 15.

Za Prvi maj!

Sodrug, letošnja majska manifestacija mora biti dostojna proletariata v Sloveniji! Poskrbite za veliko udeležbo! Prvega maja mora vse na shod in vse v sprevod! Svet mora videti, da se delavec zaveda svojega razreda in tudi političnega položaja, v katerem se nahaja!

Sodrug, agitirajte pri vseh delavcih za prvomajsko manifestacijo, ki je letos v Sloveniji skupna! Prvi maj ni praznik samo kake politične stranke! Prvi maj je praznik vsega proletariata, vseh delavcev in vseh revnih kmetov!

Delavci! Zanesite smisel in pomen Prvega maja tudi med kmete! Kjerkoli pridete skupaj s svojim sotrpinom kmetom, povsod mu pojasnjajte pomen Prvega maja! Privedite kmete v svojo sredo Prvega maja! Poročajte nam o pripravah za Prvi maj, zlasti pa še o izvedbi manifestacije na Prvi majnik! Iz vseh krajev, kjer se bi praznoval ta delavski praznik, pošljite nam dopise. To velja tudi za naše sodruge v emigraciji.

Na delo za Prvi maj!

Mežiška afera — velika blamaža demokratov in klerikalcev.

Višje deželno sodišče razveljavilo zaporno povelje preiskovalnega sodnika in mariborske Svetovalstvene zbornice. Sod. Gustinčič, Klemenčič, Leskovšek in mežiška rudarja, občinska svetovalca Blatnik in Ozimec izpuščeni iz zapore. Pridrzan v zaporu samo Möderndorfer.

Demokratski režim je dolgo pripravljaj atentat na mežiško občino in mežiške rudarje, ki so skrbeli pametno za to, da je ostalo par milijonov iz njihovih žuljev iztisnjena denarja v domači občini. Že za časa pripravljanja in gradbe prelepe moderne meščanske šole so bili različni od rudnika subvencionirani (podpirani) elementi pridno na delu, da preprečijo to lepo delo in prihranijo angleškemu akcionarjem mežiškega svinčenega rudnika v Londonu nekaj milijonov slovenskih dinarjev. Ko pa se je pričel graditi še občinski vodovod, za katerega morajo angleški lordi prispevati skoro milijonček, pa je takoj začela stikati Pirkmajerjeva policija po Mežici in iskati „agitacijo za boljše življenje“. Toda policijski komisar ni mogel najti in gospod veliki župan Pirkmajer je postajal vedno bolj nervozen. Če se po litoželeznih cevih, ki jih je polagal sodr. Gustinčič, ne pretaka rdeči boljše življenje, temveč le čista studečnica, se bo pa morda dala najti v občinskih računih kaka napaka, ki bi vsaj navidezno opravičila, da Pirkmajer razžene delavski občinski zastop. Gospod Pirkmajer je poklical modre gospode računarje iz bele Ljubljane, ki so se štirinajst dni belili glave okrog debelih občinskih knjig in pobotnic, toda jomene! Tu so se sicer našle neke napake, toda to so napravili in zakrivilo Pirkmajerjevi podrepniki in ne mežiški rudarji. Napisali so dolge protokole, toda le-ti so ostali tajni: mežiški rudarji jih niso dobili na vpogled, dasi so to odločno zahtevali. Pa: pravica v buržuaznem režimu je moč in g. Pirkmajer je vseeno razpustil občinski svet.

Prišli so pa za Pirkmajerja težki časi. Začutil je, da dobi v kratkem naslednika. Potreba je torej nastala, da se razpustitev občinskega sveta v Mežici utemelji. V Mežico so morali inženjerji velikega župana, da pregledajo in cenijo vodovod. Toda, vraga, vodovod je v redu in Gustinčičev proračun bi moral biti po njihovih ugotovitvah še višji. V Mežico mora zopet policijski komisar, ker nekaj se mora vendarle najti! Če ni drugega vsaj sum, da so mežiški rudarji sleparili in da jim je Gustinčič pomagal.

Tako je skonštruiral demokratski re-

žim eno najškandaloznejših afer, kar so jih ti dekadentni agentje tujega kapitala do sedaj pri nas vpriporili. Njihov naklep je bil: s sumnjo goljufij opravičiti kapitalistična nasilja nad občinsko avtonomijo in ubiti gospodarsko in moralno resne bojevnike proletarskega razreda. Toda ta nečedni naklep je bil preveč prozoren, preveč jase, načrt angleških agentov preveč simplističen (enostaven) in višje deželno sodišče v Ljubljani je ugodilo pritožbam vseh osumljenec razven Möderndorferja, kjer neka majhna zadeva še ni popolnoma pojasnjena, razveljavilo sklep preiskovalnega sodnika in Svetovalstvene zbornice v Mariboru ter odredilo, da se izpuste osumljenci na prosto.

Toda ta afera ne bi bila tako škandalozna, če se ne bi pokazala v njej naša demokratska in klerikalna buržuazija kot tipičen agent angleškega kapitala. Iz te afere bo pač vsak delavec in vsak kmet lahko razvidel, kako prazna beseda je narodnost v ustih naše demokratske in klerikalne buržuazije in kaj so nji interesi domačega ljudstva. Pravo ozadje te afere je tako silno zanimivo in poučljivo, da se bomo morali še večkrat temeljito baviti z njim, za danes pa vsaj s par potezami.

Afera je izrasla pravzaprav iz divjega boja angleškega kapitala proti mežiški občini. Angleški kapital vleče tako ogromna bogastva iz mežiškega rudnika, da znašajo, četudi — kakor dokazuje Möderndorfer v svoji brošuri: „Boji in razvoj mežiških rudarjev“ — ne napoveduje vse svoje produkcije davčnim uradom, njegovi davki 97% vseh državnih davkov iz te občine. Ker so državni davki davčna podlaga za občinske doklade, mora prispevati angleški rudnik tudi 97% k občinskemu proračunu. Angleški lordi morajo torej prispevati za vsako občinsko napravo 97%. Za šolo, ki je stala okrog 3 milijone, je moral angleški kapital prispevati 2,100.000, vsi drugi občani pa 90.000 Din; za vodovod, ki je stal 1,100.000, je moral prispevati angleški kapital 1,067.000, vsi ostali občani pa 33.000 Din. Občina je nameravala za letos graditi še svojo električno centralo, ki bi bila stala po načrtih in proračunih inženjerja sodr. Gustinčiča okrog 2,250.000 Din,

za katero bi morali prispevati angleški kapitalisti okroglo 2,180.000, vsi občani pa 67.000 Din. Tako določuje koroški občinski zakon, ki je še v veljavi, tako zahtevajo tudi vsi interesi mežiških občanov, in človek bi mislil, da je nemogoče, da bi se našel sploh kje kak Slovenec, ki bi se mogel postaviti na stališče, da to ni pravično in pravilno.

Pa vendar! Ozke zveze naših demokratov z mežiškim svincem so vobče znane. Angleži, ki smatrajo menda, da je Mežica ravnotako na Kitajskem kakor Šangaj, so se začeli upirati proti plačilom občinskih doklad. Lansko leto se je pripeljal iz Londona v Slovenijo neki upravni svetnik mežiškega rudnika in, kakor se pripoveduje, s pozlačenimi vizitkami angleških mogočnjakov odpiral različna odločujoča vrata v Sloveniji in v Beogradu. Slovenski demokratje so se seveda takoj postavili na njegovo stran kot pravi njegovi agentje in tako je pričel ta ogabni boj proti mežiški občini in proti posameznim osebam. Namesto da bi podpirali mežičane proti angleškemu kolonialnemu kapitalu, podpirajo angleški kapital proti mežiškim rudarjem in mežiškim kme-

tom. Poznani so nesramni dopisi „Jutra“ o razpustu mežiške občine, proti učitelju Möderndorferju in Gustinčiču.

Pri tej aferi pa se je ravnotako pokazala v lepi luči velika ljubezen klerikalcev do mežiških kmetov in rudarjev. Gonjo proti Mežici je kajpada pričel demokratski režim, toda obtožba in zapor so se izvršili pod velikim županom Schaubachom, torej pod klerikalnim režimom. Tak proces gotovo ni malenkost in tu se klerikalci ne morejo izgovarjati, da niso bili poučeni o stvari. To tem manj, ker je bil za komisarja v mežiški občini od vsega začetka njih mož. S tem so torej tudi klerikalci pokazali, da so ravno tako proti življenjskim interesom mežiških kmetov in rudarjev in torej ravno taki agentje angleškega kapitala kakor demokratje.

Mežiški rudarji in kmetje bodo brezdvomno znali poplačati v bližnji bodočnosti demokratske in klerikalne agente angleškega kapitala, ter jim pojasnili, da Slovenija ni še kaka azijska angleška kolonija.

Mežiška afera bo enako velika blamaža za demokrate in klerikalce.

Nov korak k odprti diktaturi.

Samo srbska vlada. Klerikalci priznavajo, da so bili speljani na led in da so vedno v težkih trenutkih reševali iz zagate belgrajsko kamarilo. Nova vlada in nacionalne zahteve Slovencev in Hrvatov.

Jugoslovanski parlamentarizem je zopet doživel nov močan sunek v rebra. Ni prvič, da se skuša vladati v Jugoslaviji brez Hrvatov in Slovencev. In ravno tako ni pri nas nič nenavadnega, da vlada ni pala v parlamentu, temveč ravno narobe: pri nas bi bilo nenavadno, če bi pala v parlamentu in če je ne bi vrgle nevidne zakulisne sile, ki jih navadno označujemo s kamarilo. Toda vendar je ta padec izredno zgostil politično ozračje v Jugoslaviji. Vsak količnik več politik — tudi meščanski — uvideva, da se nam bližajo posebni časi. Včeraj dva generala v vladi, danes nov ministerski predsednik, ki se menda ne naslanja na nobeno stranko več. Parlament se je sestel še na eno formalno sejo, toda vlada se mu ne predstavi in se še ne zmeni zanj. Parlament, že tako na skrajno slabih nogah, postaja igračka v rokah — koga? Bogsigavedi koga! Ko nič, ga pošlja nova vlada na počitnice do 1. avgusta — morda pa še celo za vedno. Kaj se ve?!

S tem razpustom pa so najbolj zadeti naši klerikalci. SLS je dobila s tem dogodkom tako grozovit udarec, da se ne more več znajti v novem položaju. „Slovenec“ je skočil prav s tira in piše samopriznanja, pred katerimi moramo prav strmeti. Ne zdi se nam res, da je to še glavno glasilo včeraj še tako samozavestne in mogočne stranke. „Nič si ne prikrižamo — piše Slovenec — trikrat smo že šli Slovenci na led, trikrat v najtežjih položajih in trikrat so belgrajski činitelji kvitirali naš vstop z grdo neloyalnostjo.“

To so težke besede za kogar pozna politični jezik in za tistega, ki ve, kam so namenjene! Mi imamo k temu samo pripomniti, da niso šli Slovenci „na led“ belgrajski framazoni kamarili, temveč, da jim je šla na led samo tista reakcionarna klerikalna SLS, ki je vedno bila pripravljena iz nenasitnega vladateljstva podpirati, kakor sama priznava, vsako reakcijo v Jugoslaviji in to tudi za ceno vseh svoboščin in neverjetne bede slovenskega ljudstva.

V svoji čudoviti zmedenosti gre „Slovenec“ do političnega brezumja in javno pred vsem belim slovenskim svetom

priznava, da je SLS trikrat odločilno podprla in rešila belgrajsko reakcijo proti slovenskemu in ostalemu ljudstvu v Jugoslaviji. Prvič, v železničarskem štrajku, ko je strla moč slovenskega delavstva; drugič, z Davidovič-Koroščevo vlado, ki jo je kamarila rabila v svojih bojih proti Pašiču, ki se je za lastno vsemogočnost boril proti framazoni kamarili, in tretjič, v minoli vladi, ki je imela nalogo, da zagotovi reakciji bogata finančna sredstva in dalekosežna pooblastila, s katerimi lahko poljubno zakonito ruši zakone, ki so ji še na poti. Tako je SLS pripravila in ugledila pot odkriti diktaturi, v kateri je mislila, da bo tudi sama sedela.

Slovensko ljudstvo končno gleda razkrinkani obraz te strašne jezuitke slovenske stranke. In tisti delavci in kmetje, ki nam do sedaj niso hoteli verjeti, kaj je SLS, naj si prečitajo naslednje vrstice iz „Slovenca“ štev. 87:

„Prvič v Protič-Koroščevi vladi — piše „Slovenec“. SLS je tedaj prevzela najnehvaležnejše železniško ministerstvo in prežive a v vladi strašne dneve železničarske stavke. V interesu naroda (katerega?) in države je tedaj rešila položaj, ki je grozil, da nas (koga?) upropasti. Brezštevilne priznane izjave so označevale tedaj in kasneje dr. Korošča kot državnika, ki je vzdržal in našel rešitev, ki jo je zmogel le najboljši med dobrimi. Teh in takih izjav niso dajali samo naši prijatelji, ampak so jih ponavljali in podčrtovali voditelji skoro vseh političnih strank in tudi gospodarski in drugi (kateri?) interesenti izven parlamenta (ali kamarila?). In vendar je tisti vladi sledila samo srbska koalicija.“

Dr. Korošec je torej igral rablja jugoslovanskih železničarjev in jugoslovanskega delavstva vobče. Priklenil in ponižal je to delavstvo v trenutku, ko srbska buržuazija še ni bila dovolj močna za to. Za to krvniško delo je žel priznanje vseh framazonov in ko ga niso rabili več, je dobil brco. Ali ni to najbolj žalostno samopriznanje, ki ga morejo izpovedati slovenski klerikalci?

Hvala lepa za to odkritosrčno priznanje, stokrat hvala še posebno zato, ker nam prihaja ravno v trenutku, ko

slovenski proletariat praznuje sedmo obletnico spomina svojih dragih žrtev v tem zločinskem krvoprelitju dr. Korošca.

Toda padec te vlade nam kaže v jasni luči tudi položaj, v katerem se nahajamo kot Slovenci. Klerikalci so bili izjavili, da Italija doseže lahko prijateljstvo z Jugoslavijo samo, če Italija odpravi divje nacionalno zatiranje Slovencev in Hrvatov na Primorskem. Gotovo je moralo to stališče SLS krizo z Italijo samo poostri. SLS in tudi Rađič je odklanjal ratificiranje nettunskih pogodb. Zato je opravičeno domnevanje, da je belgrajska buržuazija ravno zaradi tega brcnila iz vlade SLS in sestavila samo srbsko vlado. Tako se bo z Italijo lažje „sporazumela“.

SLS pa bo seveda kljub vsemu temu še vedno moledovala okrog belgrajskih framazonov za moč in oblast in enačila svoje gospodarske interese z interesi slovenskega naroda in slovenskega ljudstva. Toda to so interesi slovenskega klerikalnega kapitalizma, ne pa tudi slovenskega in hrvaškega delovnega ljudstva.

Jugoslovanski klub razpravlja.

V silni zadregi bi SLS rada zavzela stališče v sedanji situaciji. Toda iz komunikacije se vidi, kako strašno jih je iznenadil ta udarec. Kako malo so ga pričakovali, se vidi iz tega, ker se nahaja dr. Korošec izven Jugoslavije v nekem kopalšču. Komuniste parlamentarnega kluba SLS se glasi:

Jugoslovanski klub je na svoji seji 19. aprila t. l. razpravljala o sedanjem političnem položaju. Ugotovil je, da je dosedanja koalicija NRS in SLS v popolnem medsebojnem sporazumu in z zadostno večino v parlamentu pričela uspešno reševati gospodarsko krizo v državi in sicer na temelju programa, zamišljenega za dalje časa. Javnost je to delo dosedanje vladne koalicije z zanimanjem spremljala in odobraval. Vendar bi posebno z ozirom na zunanje-politični položaj ne bil nihče nasproten razširitvi dosedanje vlade na temelju njenega programa tudi z drugimi parlamentarnimi skupinami. Mesto tega se je sestavila nova vlada, s katero ne samo da niso bile poklicane na sodelovanje stranke dosedanje vladne koalicije, nego tudi način, kako se je ta vlada sestavila, je v nasprotju s parlamentarno prakso. S tem se je preprečilo nadaljnje parlamentarno delovanje in izvajanje začetege dela dosedanje vlade. Če pa nima nova vlada volivni mandat, je potrebno, da takoj razpiše volitve, kar edino odgovarja parlamentarnim načelom, ki jih zajamčuje ustava.

Vlada je volivna?

Z vsa upornostjo se vzdržujejo glasovi, da je sedanja vlada volivna vlada in da ima že tozadevno pooblastilo od kralja. Po zadrževanju iz vladnih krogov bi se vršile volitve ali 27. septembra t. l. ali prvo nedeljo v oktobru.

Kitajska revolucija.

Stranka Kuomintang, ki je žela do sedaj tolike uspehe proti svetovnim imperialistom in zlasti proti Angležem, ni bila do sedaj delavska stranka. To je bila nacionalistična stranka, sestavljena iz vseh kitajskih družabnih razredov. Skrajno desno krilo tvorijo trgovci, industrialci in veleposredniki, levo krilo pa delavci in revni kmetje. Z zavzetjem industrialnih mest ob reki Jangceking se je v tej stranki znatno okrepilo delavstvo, ki je skozinskozi komunistično orientirano in revolucionarno. Vpliv industrialnega delavstva centralne Kitajske je moral izpremeniti lice stranke Kuomintang, kjer so že komunisti imeli važna mesta v svojih rokah. Odločilno pa so zavladali komunisti v Kuomintangu na zadnjem kongresu. Vsled spora, kje naj se kongres vrši, v industrialnem Hankov, t. j. pod kontrolo strokovnih delavskih organizacij, ali v nekem malem provincialnem mestecu, kjer ga je želela desnica, ta poslednja ni prišla na kongres. To je bil smrtni udarec za kitajsko buržuazijo. Delavci so izvršili s pomočjo kmetov kongres v Hankov,

sestavili delavsko-kmečko vlado in trgovci, bankirji itd. so ostali na cedilu.

Z njimi pa drži poveljujoči general Čangkajšek. Naravno je, da so takoj morali nastati boji med delavstvom in Čangkajškom. Le-ta postaja prijaznejši Angležem in je začel razoroževati delavce ter uprizarjati prava klanja. Revolucionarna vlada ga je odstavila od vrhovne komande, toda nacionalisti skušajo postaviti svojo novo vlado. Pritiskati so začeli močnejše tudi evropski imperialisti, toda delavstvo ostaja vstrajno na svoji poti.

Brzjavijo s Kitajskega pa si zelo nasprotujejo in si danes še ni mogoče ustvariti jasne slike o vseh dogodkih in o razmerju sil v tem orjaškem socialnem boju.

Tu podajemo nekoliko brzjavov za primer:

London, 19. aprila. Iz Šanghaja poročajo, da so na konferenci Kuomintang, ki jo je sklical general Čangkajšek, v javni seji sklenili sestaviti novo vlado s sedežem v Nankingu. V Hankovu pričakujejo napadov od strani generala Čangkajškega.

Šanghaj, 19. aprila. Iz kitajskih krogov se izve sledeče: Kitajska vlada v Hankovu je objavila tri važne odredbe. Odstavili so generala Čangkajška kot vrhovnega poveljnika in izdali odredbo, da se zapre. Za vrhovnega generala je imenovan general Fenjusiang, kateremu je dodeljen vojaški guverner v provinciji Honan Fengsengči. Fengsengči je dobil povelje, da odkoraka proti Nankingu in napade Čangkajška. Tretja odredba je, da se prekinejo vse zveze med Nankingom in Šanghajem.

London, 19. aprila. Reuter poroča iz Kantonu, da je bilo včeraj pri bojih proti komunistom v Kantonu ubitih nad 100 komunistov in 1500 aretiranih. Zaplenili so veliko municije. Danes vlada v mestu mir. Tudi v Šanghaju se je pričelo preganjanje komunističnih agentov, vsled česar se je začelo delavstvo zopet vračati na delo in jih samo še malo stavka.

Rim, 19. aprila. „Agenzia Stefani“ poroča iz Šanghaja, da se je generalu Čangkajšku posrečilo izvesti svoj nastop proti komunistom. Komunistične organizacije so razpuščene in komunisti pa postavljeni na proskribcijske liste. Zaprtih je nad 3000 voditeljev. Uprava v provincah je izročena neodvisnim komisijam.

Ultimat velesil Kitajski.

London, 19. aprila. Westminster Gazette poroča, da bodo v kratkem velesile izročile Kitajski novo noto. V noti bodo vlade poudarile, da bodo takoj posegle po sankcijah, ako vlada ne ugodí njih zahtevam.

London, 19. aprila. Daily Telegraph poroča iz Pekinga, da je Čangsolin predlagal zastopnikom velesil, da se izroči kontrola nad položajem v Pekingu njemu. Kakor poročajo listi, velesile temu predlogu niso naklonjene.

Kako gleda predsednik Sovjetske Unije na svetovni položaj?

Listi poročajo: Na konferenci svetov je poročal Rykov o mednarodnem političnem položaju in izjavil, da se je s politično grupacijo sovjetski uniji sovražnih držav ustvarila velika napetost. Z ustvaritvijo protiruskega bloka in s ponovnim hujskanjem je postal položaj zelo zapleten in je mir resno ogrožen. To je odnošaje med Rusijo in Anglijo še poslabšalo. Društvu narodov je očital, da nosi veliko odgovornost, in izjavil, da je bilo ves čas od svoje ustanovitve dalje samo orodje za utrditev moči nekaterih držav nad drugimi. Društvo narodov do sedaj še ni interveniralo, kar bi bila njegova dolžnost. Rusija je pripravljena, da se popolnoma razoroži, ako to store vse države. Gotovi krogi skušajo zaplesti sovjetsko Rusijo v vojno proti Kitajski, toda Rusija se ne bo dala izzvati. O Borodinu je rekel, da ta v nobenem ožiru ni zastopnik Rusije in da nima nikakega pooblastila. O zvezah Rusije z Nemčijo je izjavil, da grede vsa prizadevanja za tem, da se Nemčija ne bi dala zavesti k nikakim sovražnim akcijam.

Policija zapira, sodišča obsojajo.

S. Kaljevič, tajnik CRSOJ, je lansko leto bil aretirán. V „Novostih“ je podal izjavo, da so ga na policiji preteпали. Radi te izjave ga je tožilo drž. pravdnštvo po zakonu o tisku. S. Kaljevič je predložil na razpravi zdravniško spričevalo o poškodbah, ki so mu ostale od batinanja in mnogo prič, ki so pri batinanju bile prisotne. Sodišče dokazov ni dopustilo in obsodilo s. Kaljeviča na 1 mesec zapore in 2000 Din globe. — Po sedaj veljavnem tiskovnem zakonu, katerega SDS in SLS imenujeta „demokracičnega“, se ne sme pisati o batinanju. Pod režimom SLS se zapira one, ki so dobili batine, ne pa one, ki batinjajo.

Mladinec s. Zlatko Schneider, ki je bil obsojen na pet let težke ječe po zakonu o zaščiti države, je poskusil pobegniti. Vrgel je žandarju paprike v oči, zbežal na ulico, kjer ga je čakal avtomobil. Pri begu pa si je zvinil nogo, žandarji so ga dohiteli in odvedli nazaj za zamrežena okna. Kaj se je tam godilo, ne smemo pisati.

Dopisi.

Hudajama. V album TPD in odbornikom občine Sv. Krištof. Leta 1926 oktobra so se pobirali prispevki od rudarjev po 10 Din za popravilo ceste od Hudejame do Brezna. Čimtelji TPD so izjavili, da bo dala družba napeljati električno razsvetljavo ob cesti do šole. Ali še danes ni nikjer te električne razsvetljave. Ostalo je samo pri obljubi. Ključemo drugo rudarsko skupino na noge, da intervenira na merodajnih mestih za izvršitev te obljube. Rudarji, ki plačujemo že dovolj posrednih davkov in davek na ročno delo, moramo na drugi strani prispevati še za popravilo občinskih cest. Dočim se na drugi strani nalaga občini breme, ker prevzema v oskrbo ceste od rudniških hiš do Brezna, za katero je nakazala 9000 Din. To ceto, ki je v območju družbine lasti, je dosedaj popravljala družba sama, a danes jo je prevzela v popravilo občina. Na eni strani moramo rudarji sami zbirati prispevke za ceto do revirja, na drugi strani revna in izmognana občina lajša breme TPD. To je občinska komunalna politika SLS in odkrite zaščitnice družbe SDS. Sodrugi rudarji, vsi pod okrilje revolucionarne stranke delavcev in kmetov ter odstranimo te odkrite in prikrite zaščitnice kapitalizma in oderuhov delovnega ljudstva! Širimo naše proletarsko glasilo „Enotnost“! Delu čast in oblast. Rudarji,

Iz revirjev. „Novi čovjek“ št. 3 z dne 17. aprila 1927. priobčuje pod naslovom „Razne zanimivosti iz sveta“ tudi sledečo za nas žalostno, a resnično zanimivost: „Osemurnik za osle. Mestno poglavarstvo angleškega mesteca Lythama, znanega kot krasno letovišče, je izdalo naredbu, glasom katere se prepoveduje izkoriščanje oslov in mul za jahanje. Naredba razglša, da se sme žival za jahanje, posebno pa osli in mule, najemati samo od 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne in od 2. do 6. ure popoldne. Ob času popoldanskega odmora morajo živali dobiti dovolj izdatne hrane in pitne vode. Prepoveduje se tudi jahanje oslov in mul osebami, starejšim od 15 let, a mlajšim od 15 let je dovoljeno le pod pogojem, da ne prekorajajo določeno težo. — Angleški osli in mule uživajo tedaj veliko večjo zaščito nego mnogi delavci in nameščenci pri nas.“ Azor.

Iz Belgije. Dogodki, o katerih se bodo razgovarjali delavci in o katerih bodo pripovedovale proletarske matere svojim otrokom na predvečer prvega maja.

Svetovna vojna je izbruhnila 1. 1914. Kapitalisti so poslali delavce, da morijo drug drugega za kapitalistične profite. — Druga internacionala, tedanja zastopnica delavstva, je izdala proletarski razred in glasovala s kapitalisti za vojno. Par mesecev pred svetovno vojno je ta druga internacionala na praznik prvega maja pozvala delavce na ulice, da protestirajo proti vojni. V manifestacijah je vedno imela parolo: proč z vojno, proletarci vseh dežel, združite se! Ali ko je prišla ura odločitve za ali proti vojni, je druga internacionala zatajila marksistično parolo, proletarci vseh dežel, združite se, in izdala parolo, proletarci vseh dežel, morite se za kapitalistične profite. In tako je trajalo to svetovno klanje v polnem obsegu s podporo

druge internacionale do leta 1917. Še le takrat se je na vzhodu zbudil ruski proletariat, zavedel se, da je dovolj moritve za kapital, dvignil zastavo svobode in strl carizam. Ko je na vzhodu zaploplala rdeča zastava, se je tudi proletariat drugih dežel zbudil in se pričel puntati proti svetovnemu klanju. Kapitalizem ni bil več v stanju, da vodi svetovno klanje naprej. Padle so carske države leta 1918, postavile so se s podporo druge internacionale meščanske republike. In tako je bil zopet proletariat prodan po drugi internacionali kapitalizmu v izkoriščanje. Čas je bil, da bi bila ta druga internacionala pozvala proletariat na pot k osvobođenju izpod jarma kapitalizma, ali vodstvo druge internacionale se je rajše prodalo kapitalizmu za mastne ministerske stolčke. Tako občuti proletariat danes to izdajstvo na svojih plečah, stiska pesti in hrepeni po osvobođenju. Vse kapitalistične države pritiskajo s pomočjo druge internacionale proletariat k tlom, mu znižujejo plače, podaljšujejo delovni čas. Dokaz tega je lanska generalna stavka angleških rudarjev, ki je bila že po treh dneh izdana po drugi internacionali. Ko je preklicala generalno stavko in pustila rudarje same v boju za njihov obstoj, so bili že rudarji po treh dneh obsojeni od druge internacionale na propast in izkoriščanje. Letošnje leto je kapitalizem vseh držav naskočil na delavske plače, ki jih hoče znižati, ter s tem povisati svoje profite in konsolidirati svoje gospodarstvo na račun delavstva. Tudi tu stoji druga internacionala na strani kapitalizma s tem, ker ovira enotno fronto proletariata vseh dežel proti kapitalu. Ali v vrstah proletariata vseh držav se vedno bolj čuti in širi ideja enotne fronte, ki se že kuje preko glav druge internacionale. Letošnji prvi maj je proletariat zopet pred isto nevarnostjo kot leta 1914. Svet diši po smodniku. Kapitalizem vseh držav pripravljaja novo vojno, hoče zopet s pomočjo druge internacionale poslati delavce na morišče, ali proti komu? Kapitalizem hoče vojno proti delavski državi. Kapitalizmu je delavska država trn v peti in tako tudi vodstvu druge internacionale, zato hočejo poslati delavce proti njej, da jo uničijo in da zopet postane molzja krava za kapitalizem, kot je to bila prej. In s tem hočejo podjarmiti ves svetovni proletariat, oropati ga še teh zadnjih socialnih pravic. Zatorej je dolžnost delavstva vsega sveta, da nastopi na letošnji prvi maj enotno preko vseh voditeljev druge internacionale, ki ovirajo enotno fronto razredno bojvnege proletariata, in da zahteva!

Proč z novim svetovnim klanjem!

Roke proč od Kitajske!

Roke proč od scvjetske države!

Iz „Svobode“.

Po sklepu ožjega odbora delavske telovadne in kulturne zveze „Svobode“ razpisuje se mesto tajnika. Ponudniki imajo predložiti svoje ponudbe najdalje do 1. maja t. l. ter priložiti: 1. spričevalo zadnje šole, 2. spričevalo do sedaj izvršenih služb, 3. potrdilo proletarske organizacije o politični zanesljivosti, 4. pogoje za nastop službe. K temu se pripominja, da je služba celodnevna, to je najmanj 7 ur dnevno, ter se zahteva sposobnost za kulturno delo, posebno v smereh organizacije in propagande za telovadbo, šport, petje, glasbo in dramatiko.

Pripomba uredništva. Tega razpisa ne priobčujemo samo po proletarski dolžnosti, temveč tudi zaradi njegove originalnosti. Nam se zdi, da se tako razpisujejo natečaji za službe občinskih tajnikov, ne pa za tajnika delavske kulturne organizacije. Spričevalo zadnje šole, spričevala prejšnjih — bogve kakšnih dobrih in dolgotrajnih služb, za nas še niso dokazi sposobnosti za tajnika delavske kulturne organizacije. Potem pa še potrdilo proletarske organizacije o politični zanesljivosti. Katere organizacije? Kaj pa se pravi „politična zanesljivost“? O, dragi šimelj, mi imamo vsega enega ali dva človeka, ki sta sposobna za tako delo, pa je treba za to razpisa? S tem razpisom se hoče samo „obsenčiti prostoto“. Svoboda je imela tajnika, pa tu gre menda za druge stvari. Priporočamo zlasti zunanjim organizacijam Svobode, da se bolj zanimajo za to vprašanje! Tajniki Svobode naj se postavljajo in nastavljajo na občnih zborih Svobode!

Tombola

gradbenega odseka Svobode, podružnica Šiška je preložena na 8. maja t. l.